

Riga Crypto si Laponia Enigel

Incadrarea in epoca literara.

-Curente si orientari literare. Receptari critice.-

Poemul apare in 1924, fiind inclus apoi in ciclul Uvedenrode, ce va face parte, mai tarziu din volumul Joc secund din 1930. Ca realizare si tematica poemul se poate inscrie in ciclul baladic si oriental din creatia barbiana, ca si celalalt ciclu mai vechi - Isarlik. Ceea ce caracterizeaza aceasta perioada este imbinarea dintre modernism si traditionalism. Daca hermetismul si esentializarea expresiei poetice tin de modernism, traditionala este doctrina omogenitatii universului. Acesta este, ca in gandirea anticilor, un intreg echilibrat si omogen al prefacerilor. Mircea Scarlat afirma despre consecinta acestei omogenitati in Istoria poeziei romanesti: "In plan tematic, o consecinta este lipsa rupturilor; cu exceptia paunului din poemul inaugural ciclului Uvedenrode, nimic nu moare in poezia lui Barbu. Ceea ce in contingent ar putea sa para mort este transferat intr-un plan de existenta imaginar". Criticul ilustreaza aceste afirmatii cu referirea la nebunia finala a regelui Crypto, care nu "se implineste, dar nici nu moare".

Traditionalismul se face simtit si in relatia cu natura, mergand pe urma influentei folclorice. Ca si Blaga, Barbu se apropie de natura din dorinta de comunicare a unei realitati transcendente ascunsa in ea. Interesul folcloric este unul distinct, raspunzand unei nevoi particulare de a descoperi folclorul ocult. Ceea ce-l intereseaza pe Barbu sunt descantecele, blestemele si bocetele, care invoca fortele ascunse si misterioase ale naturii prin practici magice. Astfel, padurea si zona muschiului umed vor contine un fel de mitologie intoarsa, originala, in care zeii se gasesc ascunsi in melci si in ciuperci.

-Tema si semnificatiile titlului. Influenta.-

Tema este eminesciana, iubirea ca atractie si cale de cunoastere intre doua lumi diferite si cea mai cunoscuta etichetare a poemului e aceea de "Luceafar intors"; pentru ca la Barbu principiul superior e feminin si nu masculin ca in poezia eminesciana. O alta interpretare a temei poate sa fie aspiratia tuturor fiintelor spre desavarsire, spre absolut, chiar daca acesta se dezvaluie doar initiatilor.

Titlul poemului are sonoritati de mitologie nordica - vezi "laponia". In acelasi timp, ciuperca, fiinta inferioara in regnul vegetal poate sugera increatul, ascuns, latent care se lasa atras in aventura creatiei si a cunoasterii prin "nunta", cu efecte devastatoare pentru principiul inferior. Ideea e ilustrata in finalul poemului - parasindu-si statutul, increatul adera la existenta, ceea ce-i este fatal, pentru ca orice fiinta vie este supusa mortii, sfarsitului.

-Elemente de structura si compozitie-

Poemul are o evidenta forma epica, adoptand formula povestiri cu rama. Este compus din 27 de

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

strofe, cu un numar variabil de versuri, de la patru la sapte. Incipitul poeziei este similar cu rama si evoca o nunta profana din timpuri neprecizate, cu parfum medieval, care indreptatesc balada. Atmosfera creata e una bucolica, usor trista, de cantec de lume zis "stins, incetinel/ La spartul nuntii, in camara". Ea potenteaza un orizont de asteptare pe care se poate grefa balada simbolica a unei fiinte inferioare ce aspira la perfectiune. Finalul indreptateste eticheta de "Luceafar intors". Nebunia "rigai Crypto" reprezinta condamnarea aspiratiilor nejustificate, implinirea blestemului confirma imposibilitatea depasirii propriei conditii.

Nunta nebuneasca din final ii ofera rigai iluzia implinirii, dar in interiorul propriei conditii.

-Procedee si mijloace artistice. Imagini si figuri de stil.-

Riga Crypto e un simbol al principiului inferior, dar si al regenerarii. in cadrul conditiei sale, ciuperca e o fiinta perfecta, egala cu sine. Metafora ii dezvaluie esenta - "Crai Crypto, inima ascunsa", simbol al incifrarii. "imparatia" sa e padurea umeda, lumea ciupercilor si a muschilor, un Olimp rasturnat si grotesc. Conditia inferioara a rigai Crypto e stabilita definitiv prin refuzul "infloririi", al nuntii imaculate si al desavarsirii. Daca ciuperca reprezinta principiul inferior si sudul, principiul superior e lapona Enigel, asociata cu nordul. Epitetul ne dezvaluie conditia ei superioara - "linistita" insemna calma, egala cu sine, constienta de superioritatea sa. Ea se inchina soarelui, simbol al perfectiunii si al vietii, asociat cu inaltul si cosmicul. Este semnul intelepciunii unei fiinte superioare - "Ma-nchin la soarele-ntelept".

In aceasta lume de basm, simbolul cifrei trei - "trei covoare de racoare" - e o trimitere la o desavarsire intoarsa, limitata. Somnul nu mai are ca la romantici o conotatie spirituala, e un somn fara vise, o reflectare a subconstientului si a starilor abisale, o aparenta a mortii. Dialogul si incantatia: "Enigel, Enigel, / Ti-am adus dulceata, iaca, / Uite fragi, tie dragi, / Ia-i si toarna-i in puiaca" trimite la chemarea Luceafarului de catre fata de imparat, dar intr-o cheie ludica. Ezitarea laponiei - "Lasa. Asteapta de te coace" ilustreaza printr-un limbaj concret o realitate transcendentă. "Coacerea" este accederea intr-un plan superior al existentei, pe care considera ca riga nu l-a atins. Raspunsul simbolic al ciupercii - "Sa ma coc, Enigel, / Mult as vrea, dar vezi, de soare, / Visuri sute de macel, / Ma despart. E rosu, mare, / Pete are fel de fel; / Lasa-l, uita-l Enigel, / in somn fraged si racoare" nu este o acceptare a propriilor limite. E o incercare de a le impune fiintei superioare, exact ca in Luceafarul: "... fii muritor, ca mine". Fiintele superioare, spre deosebire de cele inferioare, se caracterizeaza prin o inteleapta respingere a tentatiilor, avand constiinta propriei naturi. Enigel, spre deosebire de Hyperion, e un simbol al cunoasterii propriului loc in univers: "Ma-nchin la soarele-ntelept, / Ca sufletu-i fantana-n piept". in simbolul "rotii" inceputul si sfarsitul se contopesc intr-o imagine a perfectiunii. "Roata alba" reprezinta semnul initiatiilor, al fiintelor superioare, dotate cu o constiinta - "fantana" e o trimitere la profunzime si reflectare. Aceste principii superioare, prin corelarea cu simbolul soarelui: "La soare roata se mareste" apartin eternului si se opun "umbrei", insemnand ispita materialitatii iluzorii, din care face parte si ciuperca: "si somn e carnea, se dezumfla, / Dar vant si umbra, iar o umfla".

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Asumarea vocii de regizor - narator face parte tot din ludic, iar metafora este principalul mijloc de constructie al acestei alegorii. Ca si in Luceafarul, in ciuda epicului, riga Crypto si Iapona Enigel nu sunt personaje, ci voci simbolice. "Nunta" la care aspira Crypto nu e cu putinta, iar "botezul soarelui otraveste faptele inferioare" (Nicolae Manolescu) - "Ca-i greu mult soare sa indure/ Ciuperca cruda de padure". intelepciunea o au doar fiintele superioare, omul ca o "fiara batrana". Accentul cade pe epitetul care sugereaza experienta, iar "fiara" e o trimitere la natura si nu la animalic. Exista in poem tonalitati ale descantecului popular, folosit la evocarea nuntii din final - "Laurul- Balaurul/ Sa toarne-n lume aurul". Nebunia rigai Crypto consta in acceptarea iluziei desavarsirii.

-Limbajul-

Limbajul are un parfum arhaic: "menestrel" - "eunuc" sau "vecinie" si regional: "adasta". Neologismele sunt putine - "pol", iar imaginile concrete au conotatii surprinzatoare. Accentul cade pe sensul figurat, pe conotatie.

-Versificatie-

Poezia contine toate tipurile de rima traditionala, mai putin monorima - imperecheata, incrucisata, imbratisata si chiar rima complexa. Exista si versuri libere, iar masura e variabila. Rimele interioare creeaza o muzicalitate deosebita versului, stabilind un ritm interior.

-Modurile si timpurile verbale-

Prezentul e majoritar in rama, asumandu-si atmosfera - "zi" sau "incearc". Intrarea in poveste si balada e realizata prin imperfect - "imparateau" sau "barfeau". Acelasi rol il are perfectul compus - "am adus" sau "ai zis". Prezentul revine in dialog pentru a sublinia atemporalitatea simbolurilor - "ma-nchin" si "esti umed". Incertitudinea e redată prin modul proiectiei: conjunctivul - "sa culegi" sau "sa treaca" si conditional optativul - "as culege". Virtualitatea si iluzia sunt redată in final tot prin intermediul conjunctivului - "Sa toarne-n lume aurul, / Sa-l toace, gol la drum sa iasa, / Cu masalarita-mireasa, / Sa-i tie de imparateasa".

-Concluzii-

Poemul e o alegorie a dualitatii fiintei umane, aflata intr-o vesnica pendulare intre ideal si material, intre rational si instinctual. Prin intermediul simbolurilor, Barbu face poezie de cunoastere, conotand aspiratia spre desavarsire .

-TRADITIONALISMUL-

In sens larg, inseamna orientarea sau curentul ideologic, cu consecinte directe in domeniul politic si cel literar-cultural, care acorda o valoare mai mare pastrarii traditiei, a specificului propriu

(national, local etc.) si care, fara sa se opuna progresului, si schimbarilor in genere, pretinde ca acestea sa raspunda unor necesitati reale, unor structuri efective si potrivite in societate, adica sa respecte traditia. Catre sfarsitul secolului al XIX-lea tendinta imbraca forma samanatorismului, propunand in linii mari un ideal etic si estetic regresiv, bazat pe o imagine romantica a satului si a taranului ca pastrator al traditiei. Invocat mai discret si de poporanism, traditionalismul sub forma sa mai radicala, ortodoxa, a fost revendicat in perioada interbelica de miscarea gandirismului. (M. Anghelescu, C. Ionescu, Ghe. Lazarescu, Dictionar de termeni literari, Buc, Ed. Garamond, 1996)

-Caracteristici:-

• continua ideile si formele vechi fara a repeta intocmai;

• apară "romanismul" de "spiritul internationalist";

• promoveaza specificul "sufletului national", al "vietii autohtone";

• este preluata ideea samanatorista conform careia istoria si folclorul sunt domenii relevante ale specificului unui popor;

• religia ortodoxa este element esential, structural al sufletului taranesc;

• in poezie se valorifica miturile autohtone, ritualuri, credinte stravechi, practici magice, obiceiuri, traditii;

• se valorifica si elementul primar, teluricul, sevele pamantului, vigoarea existentei, asprimea vietii etc.

Reprezentanti in lirica romaneasca: Nichifor Crainic, Adrian Maniu, Ion Pillat, Vasile Voiculescu s. a.